

IMATE RAJE GREJPFRUT ALI GRENIVKO?

Za nami je dolgo vroče poletje. Neko neopisljivo vroče popoldne sem si zaželela svež in hladen grenivkin sok. Preiskala sem pol Slovenije, da bi našla grenivke, vendar sem večinoma naletela le na grejpfrut ali celo grapefruit.

Tuji jeziki vplivajo na naš način izražanja. Tako smo dobili outsourcing, targeting, mentoriranje, uporabljamo fax, ko bi morali faks, in ne nazadnje še vedno rokujemo, namesto da bi ravnali z orožjem. Vpliv ni viden le na besedni ravni, temveč tudi v napačnem besednem redu, pretirani rabi velike začetnice, samostalniškem izražanju in dobesednih prevodih.

Poglejmo si primer napačne vezave glagola. Ali rečemo *Koga boste volili* ali *Za koga boste volili*? Pravilno je *voliti nekoga*. Če bi volili za nekoga, bi pomenilo, da smo volili namesto njega ali v njegovem imenu. Rečemo pa *glasovati za nekoga*.

Tudi skloni nam povzročajo težave zaradi vpliva tujih jezikov. Najpogosteje uporabimo tožilnik namesto mestnika. V reklamah za jogurt smo lahko slišali *Dobrodošli v Yoviland*, kar ni pravilno. Moralo bi biti *Dobrodošli v Yovilandu*. Tako torej tudi *Dobrodošli v Mariboru* in ne *Dobrodošli v Maribor*.

Vpliv tujih jezikov se vidi tudi v besednem redu. Tako nam glagol pogosto pobegne na konec stavka. Pri tem se lahko spremeni tudi pomen besedil. Če rečemo *Prekoračil je pooblastila, ki jih je kot vodja imel*, poudarjamo besedo *imel*, česar ob nevtralnem rabi ne bi želeli. Pravilneje bi bilo *Prekoračil je pooblastila, ki jih je imel kot vodja*. Slovenščina je glagolski jezik, zato si veliko bolje pomagaj z glagoli kot s samostalniki. Tuji vplivi se kažejo tudi v kopičenju samostalnikov. *Prišlo je do neizvajanja ukrepov* bi lahko na primer lepše povedali *Ukrepi se niso izvajali*. Primer je tudi nizanje samostalnikov v rodilniku, na primer *podpora procesa uvajanja komunikacijsko-informacijske tehnologije*. Take verige je treba strgati. Tako tudi ne bomo rekli, da je *treba zagotoviti razumevanje nivoja podrobnosti različnih potreb v fazi izdelave načrta razvoja informatike organizacije*, temveč razumljiveje in glagolsko *Ko pripravljamo razvojni načrt informatike za organizacijo, je pomembno, da vemo, kako podrobno moramo razčleniti njene informacijske potrebe*.

Tuji jeziki se vrivajo v naš vsakdanjik. Včasih jih niti ne prevajajo. Na televiziji smo lahko spremljali oglas *Wir leben Autos*. Gledalci so protestirali, pa je prišel prevod *Živimo avtomobile*. Ni dovolj, da besedilo prevedemo dobesedno, treba se je izražati slovensko. V oglaševanju bi lahko na primer rekli *Živimo za avtomobile*.

In če bomo vsak dan čisto malo živeli tudi za boljšo slovenščino, bo kar prav.

Vesna Vrabič

ČINI V SLOVENSKE VOJSKI IN NATU (2)

Kot smo napovedali, v tokratnem prispevku predstavljamo še nekaj razmišljanj o častniških činih.

Brigadir je najvišji častniški čin v Slovenski vojski. Nadrejen je polkovniku in podrejen generalmajorju. V mornariških enotah mu ustreza čin kapitana. Po Natovem standardu STANAG 2116 brigadir spada v razred OF-6, ki označuje najnižji generalski čin. V večini oboroženih sil držav zveze Nato ta oznaka ustreza činu brigadnega generala, npr. brigádný generál (Slovaška), generál brygady (Poljska), brigadier generale (Italija), brigados generalas (Litva), Brigadegeneral (Nemčija) in Brigadier General (ZDA). Tudi v Veliki Britaniji, kjer se uporablja samo naziv Brigadier, je ta po Natovem standardu označen kot generalski čin. Čin brigadirja je bil v Slovenski vojski sprva uveden kot najnižji generalski čin, z novo razvrstitvijo pa je postal najvišji častniški čin, zato prihaja do neustreznih primerjav. Dilema, ali Brigadier General ali samo Brigadier, bo najbrž še naprej ostajala prav zaradi primerljivosti s kolegi iz drugih držav Nata.

Po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (2002) oziroma Uradnem prečiščenem besedilu Zakona o obrambi (2004) ima Slovenska vojska tako le tri generalske čine: *generalmajor* (OF-7), *generalpodpolkovnik* (OF-8) in *general* (OF-9). Njihove angleške ustreznice so Major General, Lieutenant General in General.

Polkovnik (OF-5), *podpolkovnik* (OF-4) in *major* (OF-3) so s prevajalskega vidika prijaznejši. V angleščino se prevajajo kot Colonel, Lieutenant Colonel in Major.

Poglejmo še čin *stotnik*. Stotnik je nadrejen činu nadporočnika in podrejen činu majorja. Po omenjenem standardu spada v razred OF-2. V angleščino ga prevajamo kot Captain (kopenska vojska in letalstvo). Pazljivi moramo biti pri prevajanju iz angleškega jezika v materni jezik, saj bi zaradi podobnosti izrazov Captain lahko napačno prevedli v slovenščino kot mornariški čin kapitana (brit. Commodore, amer. Rear-Admiral (lower half)), ki pa spada v višji razred OF-6. Captain (Navy) je v ameriški vojni mornarici uvrščen v razred OF-5, kar ustreza našemu kapitanu bojne ladje. Do napak pri prevajanju oziroma tolmačenju lahko pride tudi zaradi različnih krajšav čina Captain v različnih zvrsteh: v mornarici se uporablja CAPT, v kopenski vojski CPT, v zračnih silah in pri marincih pa Capt.

Poročnik in *nadporočnik* spadata v isto skupino. Uvrščena sta v razred OF-1. Nadporočnik se prevaja kot First Lieutenant (amer.) oziroma Lieutenant (brit.), poročnik pa kot Second Lieutenant.

Prevodi admiralskih činov so več ali manj predvidljivi: *admiral* (OF-9) – *Admiral*, *viceadmiral* (OF-8) – *Vice-Admiral* in *kontraadmiral* (OF-7) – *Rear Admiral* (upper half).

Kapitan fregate (OF-4) je *Commander*, *kapitan korvete* (OF-3) *Lieutenant Commander*, *poročnik bojne ladje* (OF-2) pa *Lieutenant*. *Poročnik fregate* in *poročnik korvete* sta podobno kot poročnik in nadporočnik uvrščena v OF-1. V ameriški mornarici prvemu ustreza Lieutenant Junior Grade, drugemu pa Ensign.

O činih in njihovih primerjavah ter prevodih bi se dalo še marsikaj napisati. Predstavili smo samo nekaj naših razmišljanj in predlogov kot vzpodbudo za razpravo, kar je navsezadnje naša naloga. Veseli bomo, če boste pri tem sodelovali.

Mateja Švab, višja vojaška uslužbenka
Janko Berlogar, višji vojaški uslužbenec